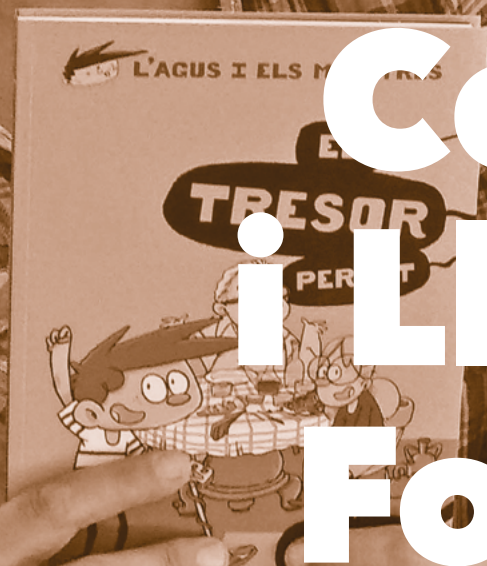

Entrevista

Jaume Copons i Liliiana Fortuny

autors de les sèries
«L'Agus i els monstres» i «Bitmax & Co»

La sèrie «L'Agus i els monstres»
va néixer a partir d'un llibre de narrativa clàssica infantil,
L'Agus Pianola i el monstre dels llibres,
que continua inèdit.

Trinitat Gilbert
periodista

En Jaume Copons i la Liliana Fortuny confessen que si no tinguessin complicitat i confiança mútua, no haurien estat capaços de portar a terme «una moguda d'aquest tipus», és a dir crear la col·lecció d'«Agus i els monstres» i «Bitmax & Co».

Es van conèixer de forma fortuïta. En Jaume Copons volia escriure un llibre, que tenia títol malgrat que només era un projecte, *L'Agus Pianola i el monstre dels llibres*, i va pensar que havia de trobar un determinat estil d'il·lustració. Aleshores va entrar a can Google, el gran cercador de cercadors. «I no sé com vaig arribar a les il·lustracions de la Liliana Fortuny, que em van agradar», recorda en Jaume, que afegeix que de seguida li va escriure un correu per quedar i explicar a la Liliana el que buscava. «Jo li vaig dir que buscava un il·lustrador per a un llibre, perquè jo volia fer només un únic llibre sobre monstres, i que si li venia de gust fer-me una proposta de dos o tres monstres a partir de les idees que jo li explicava de com m'ho imaginava». Uns dies més tard, la Liliana li va enviar cent monstres dibuixats, perquè triés quin li agradava més. «És a dir, em vaig trobar amb una il·lustradora que estava més boja que jo, o, com a mínim, que estava suficientment boja per treballar amb mi», diu en Jaume mentre la Liliana riu escoltant-lo.

El llibre *L'Agus Pianola i el monstre dels llibres*, escrit per en Jaume i il·lustrat per la Liliana, no es va arribar a publicar mai, però sí que existeix. «Era un llibre de narrativa clàssica, amb pàgina de text i il·lustracions, que vam acabar i l'editorial va estar a punt de portar-lo a impremta», expliquen tots dos, en Jaume i la Liliana. «A mesura que l'havíem anat creant, ens vam adonar que aquell univers no podia acabar en un únic llibre», comenta en Jaume. Per això tots dos van proposar a l'editora de Combel, Noemí Mercadé, de crear-ne una sèrie. «Heu d'imaginar-vos l'escena: el primer llibre ha passat per totes les fases d'edició, està a punt d'anar a impremta, i nosaltres ens presentem i li diem que no el publiquin, perquè creiem que podem crear una col·lecció de novel·la gràfica, perquè hem creat un univers de personatges

- que val la pena desenvolupar i ens hem entès prou bé per portar-ho a terme», diuen.

L'editora ho va acceptar. I va ser just llavors quan va néixer «L'Agus i els monstres», i a les llibreries van arribar de cop els dos primers títols. Contra tot pronòstic, el protagonista, l'Agus Pianola, i la seva millor amiga, la Lídia, van iniciar una aventura que els ha portat a recórrer vint-i-tres llibres amb pàgines plenes d'aventures. «Si no tinguéssim complicitat i confiança mútua, no hauríem estat capaços de portar a terme una moguda d'aquest tipus», diuen. I és així, perquè tots dos se senten amb la llibertat per fer el que més els agrada, cadascú en el seu camp, i encaixar-ho.

I dit això, com són l'escriptor Jaume Copons i la il·lustradora Liliana Fortuny? Què més comparteixen, a més de llibres? «Tots som de Barcelona, però

cadascú viu en una punta de la ciutat». En Jaume viu a Sant Andreu; la Liliana, a Sants. «Compartim només la Meridiana», diuen rient. I ho matisen: «Compartim, però, maneres de ser, com ara que a tots dos ens agrada passar-ho bé treballant». Aquesta idea és essencial, consideren, per això cap dels dos treballa si no els agrada el que fan. «Hem arribat a la conclusió que és l'única manera que explica perquè a hores d'ara tenim una muntanya de llibres fets a més d'haver portat a terme altres aventures, com ara exposicions, videoclips, jocs i les activitats més diverses», diuen. Per exemple, a l'exposició «L'Agus al món» vam mostrar tots els llibres traduïts a més de vint llengües, a la vegada que explicàvem qui hi havia darrere dels llibres (editors, traductors, correctors...) per tal de fer-los arribar arreu.»

Sobre el perquè de l'èxit de la sèrie infantil, escriptor i il·lustradora opinen que no ho saben ben bé. «Mai se sap exactament per què un llibre, una pel·lícula o una cançó agraden tant», diu en Jaume. I, malgrat això, tots dos assenyalen alguns dels ingredients dels bons llibres: l'aventura física i vital dels personatges; els conflictes, la imaginació que atrapa el lector; el plantejament de les accions amb humor i el fet de fugir de la moralina i el didactisme. I, amb tot, «a les escoles els llibres han funcionat molt bé», puntualitza la Liliana. «Nosaltres, però, plantegem les històries perquè siguin entretingudes, perquè els lectors s'ho passin bé llegint-les», afegeix en Jaume.

Seguint el fil de l'estima per la lletra impresa, en Jaume Copons i la Liliana Fortuny subratllen que els monstres presenten llibres, però també música i tota mena de referents culturals. «Sempre es tracta de referents que a nosaltres dos ens han interessat, i per això ho compartim de forma enjogassada i divertida, perquè pensem que s'ho val», diuen. Això explica que els monstres parlin del cantant David Bowie, del matemàtic Albert Einstein, dels filòsofs Plató o Sòcrates o d'escriptors com William Shakespeare o Paul Auster. «Potser per edat, als lectors encara no els tocaria conèixer aquests referents, perquè sempre s'ha cregut que segons què no interessarà a les criatures, però aleshores nosaltres contraataquem i diem: "Que sap ningú què li interessa de veritat a la canalla?" I la resposta és que tot, sempre que s'expliqui bé.» I quin és el futur de la col·lecció? I també de la sèrie «Bitmax & Co», la segona

col·lecció de llibres infantils creada per tots dos? «Ens ho hem de passar bé, perquè el dia que notem que ens avorrim, llavors serà el moment d'abaixar la persiana», diuen. I tot seguit matisen l'afirmació: «Hi ha una condició més perquè les dues col·leccions vagin creixent i no arribin al final: els lectors hi han d'estar interessats. I, de moment», continuen explicant, «hi ha interès, perquè ens pregunten contínuament quan sortirà el següent llibre.»

Si mai les col·leccions arriben al final, «sabem exactament què els passarà als personatges, perquè tenim una trama general clara des del principi», comenten. I, per tant, «no deixarem penjats els lectors. Explicarem què ha passat amb els personatges, com s'han resolt els conflictes», conclouen l'escriptor Jaume Copons i la il·lustradora Liliana Fortuny. ●

Quina és la dinàmica de treball que mantenen?

En Jaume planteja la sinopsi del nou llibre. «El discuteixo amb la Liliana, i a partir del que em diu, afegeixo material, en trec, perfilo...», diu Copons. Per exemple, «la Liliana em diu: "Aquí podríem parlar dels Rolling Stones", i, com que sempre l'encerta, m'hi poso».

Quan tota aquesta primera fase està feta, és el moment en què en Jaume comença a escriure. «Em tanco i escric», diu. I quan el té tot acabat, l'hi dona a la Liliana, revisen el material i ella s'hi posa amb la seva feina.

«Com que tota la nostra feina és una roda, el que ens acaba passant és que quan jo he acabat d'escriure el volum dinou, per exemple, ella està dibuixant el divuit», explica en Jaume Copons.

Sigui com sigui, quan han acabat les feines, llegeixen i revisen. «Ho imprimim tot plegat, i amb un bolígraf a la mà, ho anem repassant». Enllestida aquesta nova fase del llibre, envien l'original a l'editora, que l'ha d'editar. I quan ho ha fet, comença una etapa nova, l'última part de la qual és mostrar la maqueta als creadors, perquè hi facin les últimes correccions. És una feina constant de relectura i correcció fins que totes les parts hi donen el vistiplau final.

La il·lustració és més que el text o a l'inrevés?

És el vell debat, que es pot resumir dient que el text és el què i el dibuix, el com, tot i que sovint de la tensió entre el text i el dibuix en surten troballes interessants. Per exemple, l'humor: «El text pot explicar que el personatge s'està fent el valent, però si el dibuix ensenya el personatge mort de por...».

En el cas de La Liliana i en Jaume, que és el cas de la novel·la gràfica, text i il·lustració acaben formant un únic missatge que el lector ha de desxifrar, i això ens porta a un codi diferent del de la narrativa literària tradicional.

Escriptor i il·lustradora han creat també exposicions, videoclips, jocs i altres activitats. Per exemple, a l'exposició «L'Agus al món» van mostrar tots els llibres traduïts a més de vint llengües a la vegada que explicaven qui havia darrere dels llibres (editors, traductors, correctors...) per tal de fer-los arribar a tot arreu.

